

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

VILNIAUS UNIVERSITETO
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
GLOBALI RINKODARA
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. Prof. dr. Rasa Smaliukienė (grupės vadovė), *akademinės bendruomenės atstovė*
2. Prof. dr. Jūratė Banytė, *akademinės bendruomenės atstovė*
3. Rimvydas Burba, *akademinės bendruomenės narys, studentų atstovas*

Vertinimo koordinatore – Ona Šakalienė

Vilnius
2020

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Globali rinkodara
Studijų kryptių grupė (-ės)	Verslas ir viešoji vadyba
Studijų kryptis (-ys)	Rinkodara
Studijų programos rūšis	<i>Universitetinės studijos</i>
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3,5 metų)
Studijų programos apimtis kreditais	210
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Verslo vadybos bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	4
2.2. Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	6
2.3. Studentų priėmimas ir parama	9
2.4. Studijavimas, studijų pasiekimai ir absolventų užimtumas	10
2.5. Dėstytojai	11
2.6. Studijų materialieji ištekliai	12
2.7. Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	14
III. REKOMENDACIJOS	15
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	16

I. IŽANGA

Vilniaus universiteto (toliau – VU, Universitetas) pateiktos ketinamos vykdyti rinkodaros studijų krypties pirmosios pakopos programos „Globali rinkodara“ (toliau – Programa) išorinį vertinimą atliko Studijų kokybės centro (toliau – Centras) sudaryta ekspertų grupė laikydamasi principų ir tvarkos, nustatytos Ekspertų darbo organizavimo apraše, patvirtintame Centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149, vadovaudamasi Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodika, patvirtinta Centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149 ir remdamasi pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu (toliau - Aprašas), kita vertinimui pateikta ir viešai skelbiama informacija, bei informacija gauta virtualaus vizito, įvykusio gegužės 21 d., metu.

Ekspertai dėkoja Vilniaus universiteto Ekonomikos ir verslo administravimo fakulteto (toliau – EVAF) administracijai ir dėstytojams už bendradarbiavimą ir suteiktą detalią informaciją virtualaus vizito metu.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

Programos aktualumas grindžiamas išsamia rinkos analize konstatuojant rinkodaros specialistų trūkumą Lietuvoje ir šių specialistų kompetencijų dirbti už vienos šalies ribų poreikį. Tuo grindžiamas Programos tikslas, kuriame akcentuojami aukštos kvalifikacijos rinkodaros specialistų gebėjimai analizuoti globalias rinkas ir veikti globalioje verslo aplinkoje vykdant įvairias rinkodaros veiklas. Programos unikalumas siejamas su galimybe studentams pasiruošti tarptautiniam sertifikavimui ir gauti rinkodaros specialisto sertifikatą, pripažįstamą visos Europos mastu ir ateityje pačią Programą sertifikuoti tokiose organizacijose, kaip LiMa (Lietuvos marketingo asociacija) ir ECM (European Marketing Confederation). Visa tai suteikia Programai tarptautinio pripažinimo galimybę Europos mastu. Numatomi Programos studijų rezultatai atspindi ne tik rinkos poreikį, bet ir visuomenės prioritetus, juose akcentuojamas būsimo specialisto gebėjimas „savarankiškai ir atsakingai generuoti idėjas ir teikti kūrybiškus bei inovatyvius problemų sprendimo būdus“. Visa tai pagrindžia universitetinio bakalauro kompetencijas turinčių tarptautinės rinkodaros specialistų poreikį. Lyginant Programą su jau vykdomomis kitų Lietuvos universitetų pirmosios pakopos rinkodaros programomis, pažymėtina, kad Vilniuje, kur yra didžiausia tarptautinio verslo koncentracija, tokių programų stokojama, todėl ketinama vykdyti Programa atitinka rinkos poreikį.

Programa glaudžiai siejama su VU strateginiu siekiu – vykdyti studijas, parengiančias veikti globalizacijos sąlygomis. Programos pagrindime akcentuojama orientacija į tarptautinę rinką, numatoma, kad profesinė praktika bus atliekama tarptautinėse įmonėse, Programoje numatoma skirti didelį dėmesį šiuolaikiniame versle vykstantiems skaitmenizacijos procesams. Programos turinys iš dalies atliepia šį siekinį, Programos studijų dalykai siejami su skaitmenizacija, tačiau Programos studijų rezultatuose skaitmenizacijos kompetencijomis nėra atsispindėtos. Tai kelia klausimą, ar Programa yra orientuota į tarptautinį ar globalų kontekstą.

Nepaisant šio pastebėjimo, galima daryti išvadą, kad Programa padės įgyvendinant Universiteto strategiją.

Programa atitinka Bendruosius studijų vykdymo reikalavimus (patvirtintus ŠMM 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu V-1168), Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo reikalavimus (patvirtintus LRV 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535), pirmosios studijų pakopos studijų rezultatų reikalavimus pagal Studijų pakopų aprašą (patvirtintą ŠMM 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. V-1012). Be to, Programa parengta atsižvelgiant į šiuo metu rengiamą dokumentą „Rinkodaros studijų krypties aprašas“, taip pat Europos kokybės tinklo „EQUAL Guidelines“ verslo ir vadybos bakalauro laipsnio teikimo gaires, ir tai įrodo Programos kūrėjų pastangas sukurti Programą, kuri atitiks ateities reikalavimus. Pateikta numatomų Programos studijų rezultatų ir studijų dalykų sąsajų lentelė, Programos studijų planas ir kita informacija įrodo Programos atitiktį ne tik teisės aktų reikalavimams bet ir rekomendacijoms verslo studijų programoms. Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, Programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje.

Apraše išsamiai įvardintos Programos suteikiamos žinios ir gebėjimai, kiekvieno studijų dalyko apraše pateikiami numatomi studijų ir vertinimo metodai. Apraše nurodoma, kad Programa „siekia skirtis ne tik turiniu, bet ir dėstymo metodais“, todėl Apraše teigiama, kad medžiaga bus perteikiama „inovatyvių dėstymo metodų pagalba“, numatoma visa eilė studijų ir vertinimo metodų. Virtualaus susitikimo su dėstytojais metu išsiaiškinta, kad ši metodų įvairovė kyla iš dėstytojų didaktinės kvalifikacijos kėlimo įvairovės ir dėstytojų praktinės patirties. Vis tik, siekiant Programos vientisumo, Programa turėtų turėti aiškesnę ir vieningesnę didaktinę prieigą, jungiančią bent jau rinkodaros studijų dalykus. Programa yra sukurta remiantis VU vykdoma „Vadybos ir verslo administravimo“ bakalauro studijų programa, kurios specializacija „Rinkodara ir globalus verslas“ jau įgyvendinama kelerius metus. Programoje yra tikslingai išplėsta su rinkodara tiesiogiai siejamų dalykų apimtis (nuo 17% iki 60%). Pasirinktasis Programos pavadinimas „Globali rinkodara“ yra sietinas daugiau su tradicija, kylančia iš minėtos programos specializacijos nei su Programoje numatomais studijų dalykais, kuriuose dominuoja „tarptautinio“, o ne „globalaus“ verslo ir rinkodaros terminas.

Iš esmės, Programa yra suderinta su žiniomis ir kompetencijomis, reikalingomis gauti rinkodaros specialisto kvalifikaciją, pateikta Programos dalykų visuma užtikrina nuoseklų kompetencijų ugdymą per 3,5 metų laikotarpį. Nors pažymėtina, kad Aprašo tekste pasitaiko netikslumų (pvz., 3 lentelėje (21 psl.) pažymima, kad studijų krypties dalykai sudaro 130 kreditų, nors 15 psl. teigiama, kad jie sudaro 95 kr. ir net pridėjus 30 kr. skiriamų praktikai ir bakalauro darbui, bendra suma būtų 125 kr., o ne 130 kr.; 15 psl. teigiama, kad kontaktiniam darbui skiriama beveik 37 proc. studijų laiko, o 3 lentelėje nurodytas 31 proc.,) jie netrukdo daryti šią išvadą.

Programos rengėjai numatė pakankamai galimybių studijuojantiems individualizuoti Programos struktūrą: net penkiuose semestruose numatyti pasirenkamieji dalykai, didžioji jų dalis yra tampriai susiję su verslo vadybos studijomis. Studentai, pageidaujantys plėtoti bendrąsias kompetencijas, galės rinktis bendruosius universitetinių studijų dalykus: Programoje šių dalykų pasirinkimui numatyta 15 kreditų.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Programos poreikis yra pagrįstas ne tik rinkos analize, bet ir visuomenės raidos prioritetais. Šios Programos unikalumas rinkos poreikių kontekste siejamas su galimybe studentams pasiruošti tarptautiniam sertifikavimui gauti rinkodaros specialisto sertifikatą, pripažįstamą Europos mastu ir ateityje pačią Programą sertifikuoti tokiose organizacijose, kaip LiMa, NIMA ir ECM.
2. Programos tikslai ir studijų rezultatai atitinka VU strateginius tikslus, nuosekliai papildo EVAF vykdomų studijų programų portfelį.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Siekiant Programos vientisumo, Programa turėtų turėti aiškią didaktinę prieigą, kuri apjungtų bent jau rinkodaros studijų dalykus.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

2018 m. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (toliau – MOSTA)) (Nuo 2019 m. liepos 31 d. Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA)) atlikto palyginamojo vertinimo rezultatai (vertinamasis periodas 2013-2017 m.) rodo, kad tiek vadybos, tiek ekonomikos mokslo kryptyse VU vykdomi moksliniai tyrimai yra aukšto lygio ir pripažįstami tarptautiniu mastu. Mokslinės veiklos kokybė abiejose mokslo kryptyse įvertinta 4 balais, akcentuojant mokslinių tyrimų rezultatų sklaidą aukštos kategorijos mokslo leidiniuose. Toks pat aukštas balas skirtas už MTEP veiklos ekonominį ir socialinį poveikį, kas patvirtina matomą ir reikšmingą indėlį ne tik į akademinės bendruomenės vystymą, bet ir verslo, valdžios institucijų veiklą bei visuomenės raidą. Programos požiūriu svarbiu mokslinės veiklos lygio pakankamumo įrodymu laikytinas maksimalus įvertis (5 balai) už MTEP veiklos perspektyvumą. Bendras palyginamojo ekspertinio MTEP veiklos vertinimo įvertis (4,15 balo) patvirtina tiek aukštą vykdomų mokslinių tyrimų kokybę, tiek ateities galimybes.

Svarbius aktyvios VU mokslo veiklos plėtotės įrodymus atskleidžia Lietuvos mokslo tarybos (toliau - LMT) atliktų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos 2016-2018 m. veiklos vertinimų rezultatai. Paskutinių trijų metų formaliojo vadybos krypties priskirtinų mokslo darbų vertinimo (svertinė taškų suma) dinamika rodo kasmetinį mokslinės produkcijos kiekio augimą (padidėjimas 2018 m. lyginant su 2016 m. yra 2,7 karto). Tokio pobūdžio informacija apie ekonomikos mokslo kryptį nepateikta. Tikėtina, kad Aprašo rengėjai vadovavosi nuostata, jog pagrindinis ketinamos vykdyti studijų programos „Globali rinkodara“ dėstytojų mokslinės veiklos indėlis yra siejamas su vadybos mokslo kryptimi. Tai patvirtina deklaruotos mokslinių interesų sritys, publikuotų mokslo darbų bei vykdomų projektų tematikos.

VU vykdomi moksliniai tyrimai, tiesiogiai susiję su rinkodaros studijų programa, grindžiami jos dėstytojų dalyvavimu moksliniuose bei mokslo taikomuose projektuose, tarptautinėse konferencijose, mokslinių publikacijų rengimu ir sklaida įvairiuose recenzuojamuose mokslo žurnaluose, vadovavimu disertacijų tyrimams bei studentų įtraukimu į mokslinę veiklą. Šiuo

požiūriu pažymėtina vykdomų mokslo ir taikomųjų projektų tematikų įvairovė bei pagrindinių rinkodaros studijų objektų, tokių kaip vartotojų elgsena, naujų prekių kūrimas, kainodara, logistika, komunikacija, reklama, įvaizdis ar eksporto galimybės, aprėptis. Specialiųjų, su Programa susijusių, rinkodaros kompetencijų vystymo kontekste ypač tikslingais laikytini programos „Intelektas“ bei LMT finansuoti mokslininkų grupių projektai. Tai patvirtina aukštą rinkodaros krypties dalykų dėstytojų aktyvumą bei rezultatyvumą nacionaliniuose mokslo projektuose ir MTEP veiklose. Tuo tarpu dalyvavimas tarptautiniuose mokslo projektuose atskleidžia dominuojančią atskirų verslo ir vadybos kryptių dalykus dėstančių ar specifines rinkodaros sritis, tokias kaip paslaugų rinkodara, atstovaujančių dėstytojų lyderystę. Šių projektų tematikos didžia dalimi siejamos su inovacine veikla, logistika ar turizmo sektoriumi. Programos įgyvendinimo požiūriu svarbiomis laikytinos bendrosios globalizacijos konteksto pažinimo kompetencijos. Dalyvavimo tarptautiniuose mokslo projektuose indėlis stiprinant specialiąsias studijų programos žinias bei gebėjimus, išlieka ateities mokslo veiklos vystymo galimybe.

Vertinamuoju laikotarpiu Programos dėstytojų paskelbti mokslo darbai (250 publikacijų įvairiuose recenzuojamuose mokslo leidiniuose) visiškai dengia pagrindines rinkodaros studijų srities tematikas. Galima pastebėti, kad globaliai rinkodarai, kaip savitam mokslinių tyrimų objektui, priskirtinų publikacijų bazė nėra didelė ir iš esmės siejama su užsienio prekybos bei tarptautinio verslo tematikomis. Studijų programos vykdytojų idėja globalią rinkodarą apibūdinti per skaitmeninio marketingo priegią yra tinkama kontekstiniu požiūriu, tačiau mokslinė prasme globalios ir skaitmeninės rinkodaros tyrimų objektų tapatinimas nebūtų korektiškas.

Pažymėtinas išskirtinis Programos dėstytojų aktyvumas rengiant mokslo monografijas, studijas ir studijų literatūrą (23 vnt. 2014-2019 m.). Pakankamą kokybinį mokslinių publikacijų lygį argumentuoja MOSTA (STRATA) atlikto vadybos mokslo krypties darbų vertinimo rezultatai, pabrėžiantys orientaciją ne tik į „Clarivate Analytics“ duomenų bazėse indeksuojamus, bet ir į „Academic Journal Guide“ įtrauktus mokslo leidinius. Aukšto su studijų kryptimi susijusios mokslinės veiklos lygio įrodymams priskirtinas aktyvus Programos dėstytojų dalyvavimas tarptautinėse mokslinėse konferencijose (120 mokslinių konferencijų 2014-2019 m.; iš jų 60 rinkodaros tematika) ir įsitraukimas į rinkodaros tyrimų objektus analizuojančių doktorantų, rengimo procesą. Rinkodaros tematikomis disertacijas rengiančių doktorantų skaičius (6) bei numatytas jų dalyvavimas Programos dėstytojų veiklose užtikrina reikiamą ir savalaikį naujausių rinkodaros mokslo žinių ir pasiekimų prieinamumą studijuojantiems.

Mokslinės veiklos kryptingumą bei atitikimą EVAF mokslinių tyrimų laukui suponuoja Rinkodaros katedros, kurios dėstytojai sudaro Programos branduolį, ateities mokslinių tyrimų kryptis - „Vartotojai ir įmonės dinamiškoje aplinkoje“. Šią kryptį atliepia tiek vykdomų/planuojamų vykdyti projektų, tiek disertacinių tyrimų tematikos. Pažymėtina, kad mokslinės veiklos planų finansinis pagrįstumas (25 psl.) iš esmės siejamas su ES lėšomis (pagal priemonę „Intelektas. Bendri mokslo-verslo projektai“) bei LMT (pagal priemonę „Mokslininkų grupių projektai“) finansavimo šaltiniais. Esama situacija leidžia teigti, kad naujausius mokslo pasiekimus atitinkančių mokslinių tyrimų rezultatų integravimas į Programos turinį reikalauja platesnio mokslo finansavimo šaltinių sąrašo, įtraukiančio ir tarptautines mokslo programas.

Studijų turinio susiejimas su naujausiais mokslo ir technologijų pasiekimais grindžiamas nuolatiniu studijų programos dalykų temų bei naudojamos literatūros atnaujinimu, didaktikos tobulinimu ir naujų, aktyvių studijų metodų įtraukimu. Tačiau reikia pastebėti, kad deklaruojamų naujų studijų metodų taikymo pagrindimo ar bent pavyzdžių stokojama.

Kiti Programos turinio sąsajų su naujausiais mokslo ir technologijų pasiekimais įrodymai apima: (1) technologijų taikymo studijų procese argumentus (pavyzdžiui, naudojama e. mokymosi platforma Moodle); (2) analizuojamu aspektu prioritetiniais laikomus studijų dalykus, tokius kaip “Skaitmeninė rinkodara”, “Inovacijų valdymas”, “Rinkodaros komunikacija”, “Rinkodaros analitika” ir kt.; bei (3) nuolatinę Programos dėstytojų tobulėjimą tarptautiniuose mokslo renginiuose ir stažuotėse. Nepaisant pateiktų argumentų pagrįstumo, dėmesio naujausių mokslinių tyrimų rezultatų, atspindinčių globalios ar tarptautinės rinkodaros tematinę lauką, įtraukimui į studijas pasigendama.

Apibendrinant galima konstatuoti, kad VU vykdomų mokslinių tyrimų sąsajos su rinkodaros studijų kryptimi patvirtina Programai būtinų mokslo žinių ir technologijų pasiekimų panaudojimo galimybę, o jos įgyvendinimas užtikrina sąlygas studentų gebėjimų vykdyti mokslinę veiklą ugdymui.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Aukšta ekonomikos ir vadybos mokslo kryptyse vykdomos MTEP veiklos kokybė ir didelis perspektyvumas sudaro prielaidas naujausių mokslo ir technologijų pasiekimų integracijai į rinkodaros krypties studijas.
2. Matomas tradicija ir nuoseklia ekspertine kompetencija grįstas MTEP poveikis akademinėi bendruomenei, verslui, valdžios institucijoms ir visuomenei užtikrina mokslinę Programos dimensiją bei suponuoja jos orientaciją į socialinės ir ekonominės naudos skirtingiems suinteresuotiesiems aspektus.
3. Kryptingas disertacinių tyrimų vystymas rinkodaros temomis, doktorantų įtraukimas į dėstytojų procesą demonstruoja VU vadybos mokslo krypties doktorantūros tradicijų rinkodaros tyrimų kontekste kūrimą, jaunų tyrėjų ir dėstytojų bazės formavimą bei nuolatinio augimo galimybes.
4. Aktyvus Programos dėstytojų dalyvavimas prestižinėse, tarptautinė rinkodaros tyrėjų bendruomenę vienijančiose mokslinėse konferencijose didina tyrėjų matomumą tarptautiniu mastu, sudaro prielaidas įsitraukti į tarptautinius akademinis tinklus ir užtikrina naujausių mokslo žinių ir pasiekimų prieinamumą.
5. Naujų technologijų taikymas studijų procese, su juo siejamos perspektyvos (pavyzdžiui, blended learning metodai) ir nuolatinis dėstytojų mokslinės bei didaktinės kvalifikacijos kėlimas įgalina savalaikį ir studijuojantiems patrauklų gebėjimų vykdyti mokslinę veiklą ugdymą.

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

Studentų priėmimą ir paramą Programoje yra numatyta vykdyti remiantis galiojančiomis ŠMSM tvarkomis ir VU patvirtintais procesais. Galima teigti, kad studentų priėmimo ir paramos srityse Programa remiasi skaidriais bendraisiais studentų priėmimo į aukštąsias mokyklas reikalavimais. Pastarąjį teiginį pagrindžia Apraše pateikta informacija, kad priėmimas yra „...vykdomas Bendrojo priėmimo metu, vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministerijos įgalios institucijos LAMA BPO ir VU patvirtinta priėmimo tvarka. Priėmimas į Globali rinkodara bakalauro programą vyksta vadovaujantis Priėmimo į Vilniaus universiteto pirmos pakopos studijų programas taisyklėmis (taisyklės tvirtina VU Senatas; jos skelbiamos VU tinklapyje)“. Taigi, studentų, stojančių per LAMA BPO, atrankos ir priėmimo kriterijai ir procesas yra aiškūs, pakankami ir tinkami. Vertinant konkrečią programą, nėra pagrindo abejoti LAMA BPO ir VU patvirtinta atrankos ir priėmimo tvarka. Vis tik pateiktoje informacijoje apie numatomą vykdyti Programą trūksta įrodymų apie užsienio studentų atrankos ir priėmimo tinkamumą. Užsienio studentų priėmime dalį konkursinio balo nulemia interviu-motyvacinis pokalbis, kuris yra subjektyvus vertinimo kriterijus, nepalyginamas su LAMA BPO priėmimo kriterijų aiškumu.

Studentų atrankos ir priėmimo viešumas garantuojamas Apraše nurodytais, VU turimais viešinimo būdais ir yra pakankamas (pvz. EVAF Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus pagalba vykdoma su programa susijusi informacijos sklaida užsienyje).

Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo aprašymas Programoje yra aiškūs ir pakankamas. Nurodytas konkrečių atvejų sąrašas ir skaitinės reikšmės, kuomet prie apskaičiuoto konkursinio balo stojantieji gali būti pridedami papildomi balai.

Vertinant Apraše ir VU internetiniame puslapyje pateiktą viešai prieinamą informaciją, galima teigti, kad Programos studentams bus užtikrinta tinkama akademinė, finansinė, socialinė, psichologinė ir asmeninė parama. Parama šios Programos, kaip ir kitų Universitete vykdomų programų, studentams bus teikiama pagal Universiteto ir fakulteto mastu patvirtintus procesus. Akademinę paramą studentams numatoma teikti net keliais būdais: numatoma sudaryti galimybę susidaryti individualų studijų grafiką, pažangumo problemų turintiems studentams pagal VU Studijų nuostatus yra numatyta galimybė pasitaisyti ir toliau tęsti studijas; turintys daugiau nei 15 kreditų akademinę skolą braukiami iš sąrašų, tačiau ir jiems numatyta galimybė atnaujinti studijas likvidavus akademinę skolą. Išskirtina tai, kad „VU Studentų paslaugų ir karjeros skyriaus sukurtoje internetinėje svetainėje (<https://www.vu.lt/studijos/stojantiejiems/klausk-studento>) veikia tiesioginio kontakto paklausimo sistema...“. Manytina, kad tai yra veiksmingi būdai padėti studentams, ypač naujai įstojuosiemis. Finansinei paramai užtikrinti Universitete veikia lanksti į individualius studentų atvejus orientuota stipendijų tvarka, kuri numato įvairias finansinės paramos rūšis, tai skatinamoji stipendija, socialinė stipendija, vienkartinė socialinė stipendija, vienkartinė tikslinė stipendija, vardinė stipendija, užsieniečio studento stipendija ir kt. Socialinei, psichologinei ir asmeninei paramai teikti Universitete veikia konsultavimo ir mokymų centras, kuris teikia psichologines ir karjeros konsultacijas. Vertinant paramą studentams, pažymėtina, kad ši parama turėtų veikti efektyviai, nes suskirstyta į universiteto-fakulteto lygius, Universitete

įgalinta studentų-mentorių veikla. Visa ši sistema turėtų efektyviai užtikrinti tai, kad Programos studentams bus sudarytos plačios paramos galimybės, jie turės galimybę kreiptis į administraciją, dėstytojus, studentus-kuratorius.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Itin platus spektras studentų informavimo šaltinių, pradedant nuo administracijos ir internetinių nuorodų, baigiant studentais-mentorais.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

Studijų pasiekimų vertinimas kaip ir daugelis kitų Programos vykdymo sričių reglamentuojami Universiteto patvirtintais dokumentais. Štai, pavyzdžiui, studijų pasiekimų vertinimo tvarką apibrėžia VU Studijų nuostatai, baigiamasis bakalauro darbas vertinamas pagal EVAF Tarybos posėdyje patvirtintus kriterijus. Siekiant sąžiningo studijavimo, Universiteto bendruomenė privalo vadovautis VU akademinės etikos kodeksu. Apeliacijų nagrinėjimui ir ginčų nagrinėjimui fakultete yra sudaryta Egzaminų apeliacijos komisija, į kurios sudėtį įeina studentų atstovas, todėl tikėtina, kad tokia apeliacijų tvarka bus efektyvi. Ginčų sprendimams Universitete numatyta fakulteto lygmens ginčų nagrinėjimo komisija ir Universiteto lygmens VU ginčų nagrinėjimo komisija. Visose šiose komisijose užtikrinamas visapusiškas interesų atstovavimas, jose yra studentų atstovai. Taigi, Programos studijų pasiekimų vertinimas ir studijų vykdymas, apeliacinių skundų ir ginčų sprendimas, akademinio sąžiningumo ir tolerantiškumo užtikrinimas, yra vertintini teigiamai.

Vertinant konkrečius Programoje numatytus atsiskaitymo būdus ir mokymo bei studentų mokymosi metodus, ši Programa pasižymi didele įvairove, tačiau trūksta duomenų, kurie įrodytų, kad ši įvairovė yra skirta mokymo ir mokymosi procesą adaptuoti pagal studijuojančiųjų poreikius. Greičiau atvirkščiai, vieningos mokymo ir mokymosi koncepcijos Programoje stoka lems, kad atsiskaitymo, mokymosi ir mokymo metodų ir būdų įvairovė apsunkins studijuojančius, kiekviename studijų dalyke jie turės vis iš naujo adaptuoti savo studijavimo įpročius.

Programoje visuose studijų dalykuose bus naudojama "Moodle" mokymosi aplinka, todėl bus ugdomas studentų savarankiškumas, suteikiama studijuojantiems galimybė tęsti studijas nenumatytais atvejais (pvz. susirgus ar kt.). Svarbu akcentuoti, kad Aprašo Materialijų išteklių poskyryje (2.6) pristatomos sąlygos sėkmingai studijuoti ir studentams su specialiais poreikiais. Manytina, kad ir šiuo metu atnaujinama fakulteto aplinka dar labiau pagerins mokymo ir mokymosi galimybes. Tuo pačiu pastebėtina, kad Apraše stokojama informacijos apie studijų proceso pritaikymą socialiai pažeidžiamoms grupėms, nėra nurodyta kaip Programos įgyvendinimo laikotarpiu tokie studentai bus konsultuojami studijų prieinamumo klausimais, kaip bus individualizuotas studijų procesas, kokios bus studentų integravimo į akademinės bendruomenės gyvenimą formos ir priemonės ir kt. Tikėtina, kad Universitete tokia socialiai pažeidžiamų studentų integracija vyksta, tačiau susistemintos informacijos apie šią praktiką rasti nepavyko.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Įvairus studentų atsiskaitymo būdų ir mokymo bei mokymosi metodų sąrašas, sukuria galimybę dėstytojams lanksčiai įgyvendinti studijų procesą. Šis srities ypatumas turėtų būti kritiškai įvertintas įgyvendinant Programą, kad netaptų studentams studijų procesą apsunkinančiu veiksmu.
2. VU ir EVAF patvirtinti studijavimo ir studijų pasiekimų kriterijai ir nuostatai garantuoja akademinį atsakingumą, objektyvų studijų ir su jomis susijusių problemų sprendimą, kas sukuria geras sąlygas Programos įgyvendinimui.

2.5. DĖSTYTOJAI

Programos akademinio personalo tinkamumą studijų rezultatams pasiekti argumentuoja numatytas Programos dėstytojų skaičius (35) ir tarpdisciplininė komandos sudėtis. Tai atliepia rinkodaros krypties studijų integralumo su kitomis verslo ir vadybos bei kitų kryptių grupių studijomis poreikį. 80 proc. Programos dėstytojų turi mokslo daktaro laipsnį, beveik 83 proc. VU dirba didesniu nei 0,5 etatu. Tai tenkina ir reikšmingai viršija I pakopos universitetinių studijų programoms taikytiną teisės aktų reikalavimą, kad ne mažiau kaip 50 procentų studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai.

Konstatuojant bendro Programos dėstytojų skaičiaus racionalumą ir reikiamą sudėties įvairovę, pažymėtinas specialiuosius (tiesiogiai su rinkodara susijusius) studijų dalykus ir kitų verslo ir vadybos studijų kryptių / kitų studijų kryptių grupių dalykus dėstančių dėstytojų skaičiaus subalansuotumo aspektas. Iš 5 Aprašo lentelėje pateiktos informacijos apie Programos dalykų akademinį personalą matyti, kad specialiosioms rinkodaros kompetencijoms ugdyti skirtus studijų dalykus dėstys 15 dėstytojų iš 35. Tuo tarpu 1 vertinamosios srities aprašyme (10 psl.) nurodoma, kad apie 60 proc. kreditų skiriama rinkodaros kompetencijoms vystyti, ką Aprašo rengėjai įvardija, kaip išskirtinį Programos bruožą, lyginant su kitomis šiuo metu Lietuvoje vykdomomis I pakopos rinkodaros studijų krypties programomis. Tai leidžia kelti klausimą dėl siekiamų ugdyti rinkodaros krypties žinių ir gebėjimų (60 proc. rinkodaros ir 40 proc. kitų verslo ir vadybos, komunikacijos, teisės ir kt. studijų kryptių) bei į Programos įgyvendinimą įtrauktų dėstytojų dalykinių kompetencijų (apie 40 proc. rinkodaros ir 60 proc. kitų studijų dalykų dėstytojų) proporcijų. Remiantis esama situacija galima daryti prielaidą apie numatomus išskirtinai didelius tiesiogiai su rinkodara susijusių dalykų dėstytojų pedagoginio darbo krūvius.

Gilesnė akademinio personalo kvalifikacinės struktūros analizė rodo, kad penktadalį, t.y. 20 proc. Programos dėstytojų sudarys profesorai, 43 proc. docentai, o 14 proc. daktaro laipsnį turintys lektorai ir asistentai. Vertinant numatomo personalo akademinės veiklos patirtį, pažymėtina dėstytojų patirties įvairovė tiek tematinio, tiek akademinio darbo trukmės aspektu (20 dėstytojų turi didesnę nei 15 m. akademinio darbo patirtį, o 15 - 15 metų ir mažiau; iš jų 8 iki 10 metų). Tai patvirtina studijų programos akademinio personalo kvalifikacinės struktūros subalansuotumą, mokslinės kompetencijos dominavimą bei savalaikį dėstytojų komandos atnaujinimą. Numatytas 6 doktorantų įtraukimas į Programos dalykų dėstymą. Išskirtine

Programos dėstytojų savybe laikytina praktinio darbo patirtis (97 proc. Programos dėstytojų), kas leidžia daryti prielaidą apie į praktiką orientuotų studijų (žr. Aprašo 10 psl.) užtikrinimą. Tuo tarpu didaktinės dėstytojų kompetencijos pagrindimo Apraše stokojama, nors nuolat pabrėžiamas jos tobulinimo aspektas. Atkreiptinas dėmesys į netikslų 5 Aprašo lentelėje pateiktos informacijos apie personalo kvalifikacinę struktūrą interpretavimą Aprašo tekste (36 psl.).

Dėstytojų kompetencijos tobulinimo sąlygos siejamos su periodiniu vidinių mokymų organizavimu, Erasmus+ dėstymo vizitais, dalyvavimu tarptautinėse konferencijose ir seminaruose. Pagrindinis dėmesys skiriamas kompetencijos kėlimo būdams aprašyti, o informacija apie kompetencijos tobulinimo mechanizmus aukštojoje mokykloje nėra pakankamai argumentuota. Vertinant Programos tematinį profilį, akivaizdus užsienio dėstytojų įtraukimo į Programos vykdymą poreikis, tačiau tokių planų bei galimybių Aprašo rengėjai nepateikia. Numatomas užsienio dėstytojų įtraukimas į Programos studijų dalykų dėstymą turėtų ateityje būti pagrįstas planais, atspindinčiais tokio įtraukimo formas ir galimybes, tarp jų ir finansines.

Apibendrinant galima teigti, jog VU sudarytos sąlygos dėstytojų kompetencijoms tobulinti atitinka Programos tikslą, jos pobūdį bei dėstytojų poreikius ir yra periodiškai vertinamos metinių pokalbių su darbuotojais metu.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Tarpdisciplininė dėstytojų komandos sudėtis atliepia rinkodaros krypties studijų integralumo su kitomis verslo ir vadybos bei kitų kryptių grupių studijomis poreikį.
2. Programos išskirtinumu laikytinas dėstytojų mokslinės kompetencijos sustiprinimas praktine patirtimi, kas suponuoja verslo poreikius atliepiančių, į praktiką orientuotų studijų vykdymo galimybę.
3. Skirtingo amžiaus ir patirties derme pasižyminti kvalifikacinė personalo struktūra, kuri užtikrina Programos tęstinumą ir dinamiką.
4. Doktorantų įtraukimas į pagrindinių rinkodaros krypties dalykų dėstymą sudaro sąlygas naujausių mokslinių tyrimų rezultatų integracijai į studijų procesą.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Sprendžiant iš pateiktų duomenų apie Programai numatomas naudoti patalpas ir darbo vietų skaičių jose, numatomas naudoti priemonės ir įrangą, įskaitant kompiuterines programas, galima teigti, kad jos yra pakankamos ir tinkamos numatomiems studijų rezultatams pasiekti. Fakulteto fiziniai ištekliai yra reguliariai atnaujinami, todėl galima teigti, kad Programai jie bus pakankami ir tinkami.

Šalia klasikinių studijų procesui naudojamų fizinių išteklių fakultete yra studijų interaktyvumą leidžiantys įgyvendinti infrastruktūros sprendimai, didinantys mokymo proceso efektyvumą.

Visą parą veikiančiame Mokslinės komunikacijos ir informacijos centre (MKIC) šios Programos, kaip ir kitų studijų programų, studentai VU turės galimybę naudotis moderniomis ir ergonomiškoms darbo vietomis, organizuoti darbo grupių pasitarimus, atlikti grupinius projektus ir pan. Prenumeruojamose duomenų bazėse esantys ir kiti studijavimui skirti ištekliai yra pasiekiami ne tik VU, bet ir iš namų kompiuterio, naudojantis VPN tinklo paslauga; Programos studijų dalykus jungiančiąja technologine platforma pasirinkta Moodle.

Įvairi kompiuterinė įranga visiškai atitinka Programos poreikius. Praktinius užsiėmimus numatoma vykdyti grupėse iki 25 studentų, kad visiems studentams užtektų kompiuterizuotų, licencinėmis programomis aprūpintų darbo vietų.

Fakulteto patalpos ir įranga yra pritaikyta studentams, turintiems judėjimo negalią ir kitų specialių poreikių. Egzistuoja galimybė adaptuoti ir atsiskaitymo procesą: padidinti užduočių šriftą, pailginti atsiskaitymui skirtą laiką, pritaikyti fizinę aplinką; fakultete įdiegtos kompensacinės technikos priemonės.

Įgyvendinant Programą numatytos studentų praktikos tarptautinėse įmonėse. VU mastu veikiantis Karjeros centras, skirtas padėti organizuojant studentų užimtumą, tame tarpe ir studentų praktikos vietoms parinkti, turi apie 80 pasiūlymų skirtų rinkodaros krypties studentams. Kitas praktikos vietas galėtų pasiūlyti LiMA per savo narius. Be to, VU ir EVAF organizuoja Karjeros dienas, kurių metu studentams sudaro sąlygas ieškoti patiems praktikos vietų; VU rengiama informacinė praktikų valdymo sistema. Įvertinus tai, kad per metus į Programą planuojama priimti 50-80 studentų, numatomų praktikos vietų turėtų pakakti.

Metodiniai ištekliai numatyti Programai yra aktualūs ir nauji. Programą įgyvendinantys dėstytojai ir studijuojantys studentai naudosis gausiais ištekliais: VU yra prenumeruojama daugiau nei 70 duomenų bazių su visatekstėmis prieigomis prie mokslo leidinių, fakulteto biudžete numatytos lėšos, studijų programoms reikalingos mokslinės literatūros įsigijimui. Dėstytojai yra aktyviai įtraukti į metodinių išteklių komplektavimą. Vis tik reikia pažymėti, kad Programos studijų dalykų aprašuose duomenų bazėse esančių studijavimo išteklių panaudojimas yra ribotas: studijų dalykų aprašuose dominuoja knygos, kurios nėra įtrauktos į prenumeruojamas duomenų bases.

Materialiniai ir metodiniai ištekliai nuolat atnaujinami, tam numatomi finansiniai ištekliai Universiteto ir Fakulteto metiniuose biudžetuose.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Programos dalyviai galės naudotis gausiais skaitmeniniais ištekliais. Tikėtina, kad įgyvendinant Programą turimi gausūs skaitmeniniai ištekliai, esantys prenumeruojamose duomenų bazėse, bus plačiai naudojami studijų procese.
2. Šalia klasikinių studijų procesui naudojamų fizinių išteklių fakultete yra studijų interaktyvumą leidžiantys įgyvendinti infrastruktūros sprendimai, didinantys mokymo proceso efektyvumą.

3. Programoje numatoma naudoti įvairių kompiuterinę įrangą taip ne tik siekiant Programos tikslų, bet ir ugdant aukštą studentų kompiuterinį raštingumą ir gebėjimą veikti vykstant intensyviems skaitmenizacijos procesams.
3. Universitete sudarytos plačios galimybės efektyviai studijuoti specialiųjų poreikių turintiems studentams.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistema yra reglamentuota, sudaryta iš aiškų savitarpio ryši turinčių elementų, užtikrinančių priimamų sprendimų pagrįstumą ir veiksmingumą. Studijų programų valdymas ir vidinis vertinimas yra reglamentuojamas numatant visas studijų programos įgyvendinimo dedamąsias nuo duomenų rinkimo iki gerosios patirties sklaidos. Studijų kokybės valdyme VU mastu yra užtikrinama, kad studijų programa yra valdoma Studijų programos komiteto (toliau – komitetas), kuris turi pakankamai įgaliojimų veiksmingiems sprendimams priimti. Komitetui priskiriamos iš esmės visos programos įgyvendinimo ir tobulinimo veiklos. Programos valdymui ir tobulinimui numatoma skirti pakankamai žmogiškųjų išteklių: bus sudarytas 7 narių Studijų programos komitetas, Programos administravimą vykdys Fakulteto studijų skyrius. Programos valdymui numatoma naudoti Universiteto studijų informacinę sistemą (VUSIS). Šios sistemos visiškai pakanka, kadangi ji turi studijų programų administravimo bei studijuojančiųjų administravimo platformą.

Programos tobulinimui numatoma naudoti pakankamai duomenų iš įvairių suinteresuotų grupių. Tai grįžtamasis ryšys gaunamas naudojant studentų apklausas, metinius pokalbius su dėstytojais, absolventų nuomonės bus gaunamos per Fakulteto Alumni draugiją.

Greta formaliai patvirtintų vidiniam kokybės užtikrinimui renkamų duomenų (studentų nuomonės, absolventų karjeros stebėsenos rezultatai, materialiujų išteklių panaudojimo vertinimas, duomenys apie dėstytojų kvalifikaciją ir jų darbo krūviai), numatoma taikyti papildomas priemones: metiniai pokalbiai su dėstytojais, vykdomų programų portfelio analizė ir jų suderinamumo vertinimas fakultete. Specialiai šios Programos tobulinimui yra numatyta papildoma priemonė – LIMA asociacijos narių apklausos, kurias numatoma vykdyti periodiškai. Numatoma, kad tai leis identifikuoti rinkai svarbiausias kompetencijas ir pagal tai tobulinti Programą. Pažymėtina ir tai, kad kuriant šią Programą socialiniai partneriai, kuriuos vienija LiMA jau buvo įtraukti analizuojant rinkos poreikius, numatant tolesnius Programos ir joje sudijuosiančių studentų tarptautinio sertifikavimo galimybes. Galima teigti, kad socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimas į vidinį kokybės užtikrinimą bus veiksmingas.

Vidinis studijų kokybės vertinimas vyksta pagal patvirtintą procesą, jo periodiškumas yra pakankamas ir priklauso nuo naudojamų priemonių. Numatoma, kad ir šios Programos valdyme didžioji dauguma priemonių bus naudojamos vieną kartą per metus (metiniai pokalbiai, programos komiteto ataskaitos fakulteto tarybai, praktikos įmonių apklausos, absolventų karjeros stebėsenos rezultatai, diskusijos su socialiniais partneriais ir pan.), arba

vieną kartą per semestrą (studentų apklausos, duomenų apie studijų programą analizė ir jų periodiškasis atnaujinimas ir t.t.).

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Universitete sukurta ir įgyvendinama studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistema apima visas studijų programos įgyvendinimo veiklas, todėl tikėtina, kad Programa bus valdoma veiksmingai.
2. Programos rengėjai numatė išskirtinai aktyvų socialinių partnerių įtraukimą į Programos valdymą. Specialiai šios Programos tobulinimui yra numatyta papildoma priemonė - LIMA asociacijos narių apklausos, kurias numatoma vykdyti periodiškai taip gaunant informaciją apie rinkodaros kompetencijų rinkos poreikius ir atsižvelgiant į jas tobulinti Programą.

III. REKOMENDACIJOS

1. Siekiant Programos vientisumo, Programa turėtų būti paremta aiškia didaktine prieiga, kuri apjungtų bent jau rinkodaros studijų dalykus.
2. Įgyvendinant Programą, turėtų būti ieškoma galimybių aktyviai dalyvauti tarptautiniuose mokslo projektuose, kurių tematinė aprėptis užtikrintų naujausių mokslo žinių ir tyrimų rezultatų integravimą į rinkodaros krypties (tiesiogiai su rinkodara susijusius) studijų dalykus.
3. Numatomas užsienio dėstytojų įtraukimas į Programos studijų dalykų dėstymą turėtų būti pagrįstas planais, atspindinčiais tokio įtraukimo formas ir galimybes, tarp jų ir finansines.
4. Turimi gausūs skaitmeniniai ištekliai, esantys prenumeruojamose duomenų bazėse, turėtų būti plačiau naudojami studijų procese: studijų dalykų aprašuose dominuoja knygos, kurios nėra įtrauktos į prenumeruojamas duomenų bazes.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS

Vilniaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Globali rinkodara* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	4
3	Studentų priėmimas ir parama	4
4	Studijavimas, studijų pasiekimai ir absolventų užimtumas	4
5	Dėstytojai	4
6	Studijų materialieji ištekliai	4
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	4
	Iš viso:	27

- 1- Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos);
- 2- Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti);
- 3- Gerai (sritis plėtojama sistemiskai, be esminių trūkumų);
- 4- Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų);
- 5- Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje);

Ekspertų grupė:

1. Prof. dr. Rasa Smaliukienė, ekspertų (grupės vadovė), akademinės bendruomenės narė
2. Prof. dr. Jūratė Banytė, akademinės bendruomenės narė
3. Rimvydas Burba, akademinės bendruomenės narys, studentų atstovas